

הכנסת השמונה-עשרה

מאיר שטרית

הצעת חוק של חבר הכנסת

פ/3418/18

הצעת חוק מסחר אלקטרוני, התשע"א-2011

פרק א': מטרת החוק

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה להסדיר היבטים שונים של שימוש במסמכים אלקטרוניים במהלך פעילות מסחרית, ובכלל זה קיום דרישת כתב בחיקוק וביצוע פעולה משפטית באמצעות מסמך אלקטרוני, קביעת חזקות לעניין משלוח וקבלה של מסרים אלקטרוניים, וכן הוראות לעניין הגבלת אחריות אזרחית של ספקי שירותי אינטרנט בשל מתן שירותי אינטרנט וחובתם לשמירת סודיות לעניין פרטיו של מפיץ מידע באינטרנט.

פרק ב': הגדרות

2. הגדרות בחוק זה –

"מסמך אלקטרוני" – מסר אלקטרוני שמתקיימים לגביו שניים אלה:

(1) הוא נגיש לשימוש נוסף;

(2) הוא ניתן לאחזור;

"מסר אלקטרוני" – כהגדרתו בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"ב-2001¹;

"נגיש לשימוש נוסף" – זמין וניתן לפענוח חזותי;

"ניתן לאחזור" – ניתן לשמירה אלקטרונית באופן שאינו משנה את המידע הכלול בו, וניתן להפקה כפלט;

"פלט" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²;

"השר" – שר המשפטים.

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 210.
² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

פרק ג': קיום דרישת כתב וביצוע פעולה משפטית באמצעות מסמך

אלקטרוני

3. מסירת מידע באמצעות מסמך אלקטרוני
- (א) נדרש לפי חיקוק המנוי בתוספת הראשונה, כי מידע יפורסם לציבור או יימסר לאדם פולני, בכתב, ניתן לקיים דרישה זו באמצעות מסמך אלקטרוני; לעניין זה, "פרסום" – למעט פרסום ברשומות.
- (ב) שר הממונה על ביצועו של חיקוק המנוי בתוספת הראשונה רשאי, בהתייעצות עם השר, לקבוע תנאים לתחולת הוראות סעיף קטן (א) לעניין אותו חיקוק.
4. ביצוע פעולה משפטית באמצעות מסמך אלקטרוני
- (א) פעולה משפטית, לרבות כריתת חוזה, יהיה לה תוקף גם אם נעשתה באמצעות מסמך אלקטרוני.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי פעולות משפטיות המנויות בתוספת השניה.
5. גילוי מידע לפני כריתת חוזה באמצעות מסמך אלקטרוני
- נדרש לפי חיקוק גילוי בכתב של מידע, לפני כריתת חוזה, ניתן לקיים דרישה זו באמצעות מסמך אלקטרוני, ובלבד שמי שחלה עליו חובת הגילוי כאמור יביא לידיעת הצד השני לחוזה, במסמך אלקטרוני נפרד, פרטים כפי שיקבע השר בתקנות, ובכלל זה פרטים בדבר אופן כריתת החוזה באמצעות מסמך אלקטרוני; לעניין זה, "חוזה" – למעט חוזה בין צרכן לעוסק כהגדרתם בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981³ (להלן – חוק הגנת הצרכן).

פרק ד': חזקות לעניין משלוח וקבלה של מסר אלקטרוני

6. חזקות לעניין משלוח וקבלה של מסר אלקטרוני
- (א) חזקה שמסר אלקטרוני נשלח, כאשר הוא נכנס למערכת עיבוד מידע שמחוץ לשליטת השולח, ואם השולח והנמען משתמשים באותה מערכת עיבוד מידע – כאשר המסר ניתן לאחזור ונגיש לשימוש נוסף בידי הנמען.
- (ב) חזקה שמסר אלקטרוני נתקבל בידי הנמען כאשר הוא נכנס למערכת עיבוד מידע שנמצאת בשימוש הנמען לשם קבלת מסרים אלקטרוניים מהסוג שנשלח והוא נגיש לשימוש נוסף בידי הנמען.
- (ג) בסעיף זה, "מערכת עיבוד מידע" – מערכת אלקטרונית שנועדה ליצור, לשלוח, לקבל, לשמור, לאחסן, להציג או לעבד מידע.

פרק ה': אספקת שירותי אינטרנט

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

סימן א': סייגים לאחריות אזרחית של ספק שירותי אינטרנט

הגדרות 7. בפרק זה –

"אחריות אזרחית" – אחריות בנוזיקין או אחריות לתביעת קניין רוחני;

"תביעת קניין רוחני" – כהגדרתה בסעיף 40(4) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984⁴;

"מפיץ מידע" – מי שהעלה מידע לרשת תקשורת אלקטרונית;

"ספק שירותי אינטרנט" – מי שמספק אחד מאלה: שירות אחסון זמני, שירות אירוח או שירות גישה;

"שירות אחסון זמני" (Caching) – שירות שמהותו היא אחסון זמני של מידע, אשר נעשה באופן אוטומטי לשם הקלה על העברת המידע ברשת תקשורת אלקטרונית והגברת מהירות ההעברה;

"שירות אירוח" (Hosting) – שירות שמהותו היא אחד מאלה:

(1) אחסון, דרך קבע, בשרת המחשב של ספק השירות, של מידע שנמסר לו לשם העלאתו רשת תקשורת אלקטרונית;

(2) הצגה, באתר האינטרנט של נותן השירות, של מידע שנמסר לו לשם העלאתו לרשת תקשורת אלקטרונית;

(3) מתן אפשרות לאתר באופן אלקטרוני מידע המצוי ברשת תקשורת אלקטרונית;

"שירות גישה" (Mere Conduit) – שירות שמהותו היא מתן גישה לאדם לרשת תקשורת אלקטרונית;

"רשת תקשורת אלקטרונית" – רשת האינטרנט וכן כל רשת תקשורת ציבורית אחרת, ששר המשפטים, בהתייעצות עם שר התקשורת, קבע בצו.

סייג לאחריות בשל 8. ספק שירותי אינטרנט לא יישא באחריות אזרחית בשל מתן שירות גישה, מתן שירות גישה לגבי מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית בידי אדם אחר, אם התקיימו כל אלה:

⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

(1) הספק לא בחר את המידע שהועלה כאמור, לא יזם את העברתו ולא שינה את תוכנו;

(2) הספק לא בחר מי יקבל את המידע שהועלה כאמור.

ספק שירותי אינטרנט לא יישא באחריות אזרחית בשל מתן שירות אחסון זמני, לגבי מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית בידי אדם אחר, אם התקיימו כל אלה:

סייג לאחריות בשל 9.
מתן שירות אחסון
זמני

(1) הספק לא שינה את המידע שהועלה כאמור;

(2) הספק עמד, לגבי המידע כאמור, בכללים המקובלים לעניין עדכון תוכן המידע והשגת נתונים על השימוש בו;

(3) הספק פעל להסרת המידע או לחסימת הגישה אליו, מיד לאחר שנודע לו שמפיץ המידע הסיר אותו מרשת התקשורת האלקטרונית או חסם את הגישה אליו בשל היות תוכנו או הפצתו עוולה או הפרת זכות קניין רוחני, או לאחר שבית משפט או רשות מוסמכת אחרת הורו לו להסיר את המידע או לחסום את הגישה אליו.

(א) ספק שירותי אינטרנט לא יישא באחריות אזרחית בשל מתן שירות אירוח, לגבי מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית בידי אדם אחר, אם התקיימו כל אלה:

סייג לאחריות בשל 10.
מתן שירות אירוח

(1) הספק לא ידע, במועד העלאת המידע לרשת התקשורת האלקטרונית, שתוכן המידע או הפצתו מהווים עוולה או הפרת זכות קניין רוחני;

(2) מפיק המידע לא פעל מטעמו של הספק ולא היה נתון לשליטתו;

(3) הספק פעל להסרת המידע או לחסימת הגישה אליו, לאחר שהתקבלה אצלו תלונה כי תוכן המידע או הפצתו מהווים עוולה או הפרת זכות קניין רוחני, בהתאם למפורט להלן:

(א) מיד לאחר שקיבל הספק תלונה ממי שטוען כי תוכן המידע או הפצתו ברשת תקשורת אלקטרונית מהווים עוולה או הפרת זכות קניין רוחני שלו, שלח הספק הודעה על כך למפיץ המידע, אם ניתן לאתרו באמצעים סבירים, ובה מסר כי בכוונתו להסיר את המידע או לחסום את הגישה אליו כעבור שלושה ימי עסקים, אם לא יקבל הודעה ממפיץ המידע שבה הוא חולק על תוכן ההודעה ושלפיה בכוונתו להתדיין עם המתלונן בעניין זה בבית המשפט;

(ב) לאחר שקיבל הודעה כאמור בפסקת משנה (א) ממפיץ המידע, נמנע מהסרת המידע או מחסימת הגישה אליו והודיע על כך למתלונן בצירוף העתק מן ההודעה, ואם לא קיבל הודעה כאמור – הסיר את המידע או חסם את הגישה אליו והודיע על כך למתלונן;

(ג) לא איתר הספק את מפיץ המידע באמצעים סבירים – הודיע על כך למתלונן ונמנע מהסרת המידע או מחסימת הגישה אליו.

(ב) ספק שירותי אינטרנט המספק שירותי אירוח לא יישא באחריות אזרחית בשל נקיטת פעולות כאמור בסעיף קטן (א)(3).

(ג) השר יקבע הוראות לעניין מסירת ההודעות לפי סעיף קטן (א)(3) והמסמכים שיש לצרף אליהן, וכן רשאי הוא לקבוע הוראות נוספות לעניין אותו סעיף קטן.

11. הגשת תלונת שווא לספק שירותי אירוח – עוולה בנוזיקין

הגשת תלונה כאמור בסעיף 10א(3), בידיעה שהיא כוזבת או בשוויון נפש לאפשרות שהיא כוזבת, היא עוולה בנוזיקין והוראות פקודת הנוזיקין [נוסח חדש]⁵ יחולו עליה.

12. מתן צו לספק שירות אירוח או שירות אחסון זמני בנוגע למידע שתוכנו או הפצתו מהווים עוולה או הפרת זכות קניין רוחני

אין בהוראות סעיפים 9 ו-10 כדי לגרוע מסמכותו של בית משפט, הדין בתביעה שהגיש מתלונן נגד מפיץ מידע, להורות לספק שירותי אינטרנט המספק שירות אירוח או שירות אחסון זמני, להסיר מרשת התקשורת האלקטרונית מידע שתוכנו או הפצתו מהווים עוולה או הפרת זכות קניין רוחני או לחסום את הגישה אליו.

סימן ב': חובת שמירת סודיות לעניין פרטיו של מפיץ מידע

⁵ ע"ר 1944, תוס' 1, עמ' 93.

13. חובת ספק שירות אירוח או שירות אחסון זמני לשמירת סודיות לעניין פרטי מפיץ מידע (א) ספק שירותי אינטרנט המספק שירות גישה או שירות אירוח לא יגלה כל פרט, ידיעה או מסמך שהגיעו אליו ושיש בהם כדי לזהות מפיץ מידע, אלא אם כן הסכים לכך מפיץ המידע, במפורש ובכתב, או אם נדרש לכך לפי הוראות כל דין או לפי צו של בית משפט כאמור בסעיף קטן (ב).

(ב) הוכח להנחת דעתו של בית משפט כי קיים חשש של ממש שתוכנו של מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית או הפצתו ברשת כאמור, מהווים עוולה כלפי אדם או הפרת זכות קניין רוחני שלו, רשאי הוא, על פי בקשת אותו אדם, להורות לספק שירותי אינטרנט המספק שירות גישה או שירות אירוח, למסור למבקש פרטים שברשותו שיש בהם כדי לזהות את מפיץ המידע.

(ג) השר יקבע הוראות לעניין הפרטים שיש לציין בבקשה כאמור בסעיף קטן(ב), המסמכים שיש לצרף לה, סדרי הדיון בבקשה והתנאים שבהם ייתן בית המשפט את הסעד המבוקש.

פרק ו': שונות

14. שינוי התוספות השר רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה והתוספת השניה.
15. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו באישור ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת.
16. שמירת דינים אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין.
17. תחולה על המדינה ועל גופים ציבוריים הוראות חוק זה יחולו גם על המדינה ועל גופים ציבוריים; ואולם הוראות פרק ג' יחולו על המדינה או על גוף ציבורי, לעניין מסירת מידע לאדם פרטי או ביצוע פעולה משפטית כלפי אדם כאמור, רק אם אותו אדם נתן הסכמה מפורשת לכך שמסירת המידע או הפעולה המשפטית, לפי העניין, ייעשו באמצעות מסמך אלקטרוני; לעניין זה, "גוף ציבורי" – כל אחד מאלה:

(1) רשות מקומית;

(2) חברה עירונית, כהגדרתה בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁶;

(3) תאגיד שהוקם לפי חוק;

⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(4) גוף הממלא תפקיד ציבורי על פי דין;

(5) חברה ממשלתית, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.⁷

פרק ז': תיקונים עקיפים ותחילה

תיקון חוק ניירות 18. בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968,⁸ בסעיף 1, בהגדרה "דיווח אלקטרוני" במקום האמור בה יבוא "הגשת דיווח לרשות, דרך מערכת דיווחים אלקטרונית של הרשות, באמצעות מסמך אלקטרוני כהגדרתו בחוק מסחר אלקטרוני, התשס"ח-2008, חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, ובלבד שהמסמך האלקטרוני נשמר כפי שהוגש, לרבות מבחינת הצורה והתוכן".

תיקון פקודת סימני 19. בפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972,⁹ בסעיף 71 – מסחר

(1) בהגדרה "מסמכים אלקטרוניים", במקום האמור בה יבוא "מסמכים לפי פקודה זו, שהם מסמך אלקטרוני כהגדרתו בחוק מסחר אלקטרוני, התשס"ח-2008".

(2) ההגדרות "מסר אלקטרוני", "חתימה אלקטרונית מאובטחת", "חתימה אלקטרונית מאושרת" ו"פלט" – יימחקו.

תחילה 20. תחילתו של חוק זה 90 ימים מיום פרסומו.

תוספת ראשונה

(סעיף 3)

1. פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972.

תוספת שניה

(סעיף 4(ב))

1. מסמכים אשר לא ניתן לחתום עליהם בחתימה אלקטרונית, כאמור בצו חתימה אלקטרונית (קביעת תוספות לחוק), התשס"ב-2002;¹⁰

⁷ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 243.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 26, התשל"ב, עמ' 511.

¹⁰ ק"ת התשס"ב, עמ' 754.

2. התחייבות לעשות עסקה במקרקעין כאמור בסעיף 8 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969¹¹;
3. הסכם להעברה או לשעבוד חלקו של יורש בעיזבון, כאמור בסעיף 7 לחוק הירושה;
4. חוזה שליחות;
5. מתן הסמכה בידי עורך דין שניתן לו ייפוי כוח כאמור, לעורך דין אחר, לפעול במקומו, לפי סעיף 92 לחוק לשכת עורכי הדין;
6. חתימת חוזה ערבות עם ערב יחיד כאמור בסעיף 24(א) לחוק הערבות, התשכ"ז-1967¹²;
7. הזמנה לביצוע פעולת תיווך במקרקעין והסכמה בדבר מתן עסקה מסוימת לטיפולו הבלעדי של מתווך במקרקעין, כאמור בסעיף 9 לחוק המתווכים במקרקעין, התשנ"ו-1996¹³;
8. כריתת חוזה הלוואה כאמור בסעיף 2 לחוק הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993¹⁴;
9. עשיית עסקה בעניין רכישה של יחידות נופש, כאמור בסעיף 14א(1) לחוק הגנת הצרכן.

דברי הסבר

המסחר האלקטרוני מעורר בעיות משפטיות שונות, אשר בהיעדר חקיקה מיוחדת קיימת לגביהן כיום אי-ודאות. למשל, האם במעבר לעולם המסחר האלקטרוני חל שינוי בצורך בתיעוד עסקאות ופעולות משפטיות שונות, שלגביהן קיימת היום דרישת כתב, ב"מסמכי נייר", או האם ניתן להטיל אחריות בנזיקין על עשיית עוולות באינטרנט ואם כן, מהו היקף האחריות והאם ניתן להטילה על גורמים שלישיים.

בשנת 2001 מינה שר המשפטים דאז, יוסי ביילין, ועדה בין-משרדית בראשות הגב' טנה שפניץ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי), כדי לבחון את ההיבטים המשפטיים של המסחר האלקטרוני, בתחום המשפט האזרחי, לרבות הצורך בהתאמת החקיקה למציאות הטכנולוגית המשתנה (להלן – ועדת שפניץ). הוועדה בחנה סוגיות שונות, לרבות סוגיות הנוגעות לשמירת הפרטיות במאגרי מידע באינטרנט, פרטיות קטינים, הגנת הצרכן וחתומה אלקטרונית, במטרה לבדוק האם יש צורך בחקיקה או שמא ניתן לפתור את אי-הוודאות בדרך של פרשנות החקיקה הקיימת. אחד מפירות עבודת

¹¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

¹² ס"ח התשכ"ז, עמ' 46.

¹³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 118.

¹⁴ ס"ח התשנ"ג, עמ' 174.

הוועדה היה חקיקתו של חוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001, המסדיר את התנאים שבהם ניתן למלא אחר דרישת חתימה בחיקוק באמצעות חתימה אלקטרונית. עם סיום עבודתה של ועדת שפניץ, פורסמה טיוטת הדו"ח להערות הציבור ובה המלצות שונות, ולאחר מכן פורסם הדו"ח המעגן חלק מן ההערות שהתקבלו לטיטה. על בסיס הדו"ח האמור הוכנה ב-2008 הצעת חוק ממשלתית, עליה מבוססת הצעת חוק זו.

סעיף 1 מטרתו של חוק זה להסדיר היבטים שונים של המשפט האזרחי בעולם האלקטרוני, ברוח המלצות ועדת שפניץ.

סעיף 2 בסעיף זה מפורטות ההגדרות למונחים שונים בהם נעשה שימוש בסעיפי החוק המוצע, ובכלל זה –

ההגדרה "מסר אלקטרוני" – המפנה להגדרת מונח זה בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"ב-2001;

ההגדרה "פלט" – המפנה להגדרת מונח זה בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;

ההגדרה "מסמך אלקטרוני", שהיא ההגדרה החשובה ביותר בסעיף זה. ההגדרה המוצעת מהווה אימוץ של גישת "שקילות הצורה" או גישת "השקילות הפונקציונלית", שעוגנה בחוק לדוגמה של האו"ם - Commerce Electronic On Law Model Uncitral. גישה זו משמעותה שכלל, במקרים בהם מדובר בדרישת כתב ראייתית, אין מניעה עקרונית שמסמך אלקטרוני יחליף את "מסמך הנייר". על פי גישה זו, מסר אלקטרוני הממלא אחר מספר דרישות, זוכה למעמד משפטי זהה לזה של המסמך המקביל לו בנייר. ההגדרה קובעת כי לא כל מסר אלקטרוני יכול להיחשב כ"מסמך" אלקטרוני, אלא רק מסר אלקטרוני שעומד בשני התנאים המפורטים בהגדרה: הוא נגיש לשימוש נוסף וניתן לאחזור. עניינם של תנאים אלה הוא בהבטחת היות המסר האלקטרוני נגיש לעיון, לקריאה ולהבנה וניתן לאחזור – דהיינו ניתן לשמירה בדרך אלקטרונית באופן שמשמר את המידע כפי שנכלל במסר האלקטרוני, לרבות משתנים שונים כגון גודל האותיות (שעשויה להיות להן משמעות משפטית אם מדובר בחוזה אחיד, למשל) או הדגשות שונות, וכדומה.

סעיף 3 סעיף זה עוסק במצבים שבהם חיקוק קובע שמידע מסוים יפורסם לציבור או ימסר לאדם פלוני בכתב. הסעיף המוצע קובע שיהיה ניתן למלא אחר דרישה זו, לגבי חיקוקים המנויים בתוספת הראשונה, באמצעות מסמך אלקטרוני, ובכך מסיר את אי-הוודאות באשר לשאלה הפרשנית, האם אותו חיקוק יחול גם אם פורסם המידע לציבור או נמסר לאדם פלוני באינטרנט או בדואר אלקטרוני.

כיום מנוי בתוספת הראשונה חיקוק אחד, פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972. על פי הוראת הסעיף, יהיה ניתן להגיש לרשם סימני המסחר בקשות באופן אלקטרוני. על פי סעיף 14 לחוק המוצע, שר המשפטים יהיה רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה.

עוד מוצע לקבוע כי שר המופקד על ביצועו של חיקוק המנוי בתוספת הראשונה, יהיה רשאי, בהתייעצות עם שר המשפטים, לקבוע תנאים לתחולת הוראות סעיף קטן (א) לעניין החיקוק האמור.

סעיף 4 הסעיף המוצע קובע כי עקרונית ניתן לכרות חוזה או לעשות פעולה משפטית באמצעות מסמך אלקטרוני, אך לא חוזה או פעולה משפטית המנויים בתוספת השניה לחוק. המקרים המנויים בתוספת השניה הם, רובם ככולם, מקרים שבהם קיימת לגבי החוזה או הפעולה המשפטית דרישת כתב מהותית, ואשר לגביהם נראה שאין זה רצוי שייכרתו או ייעשו, לפי העניין, באמצעות מסמך אלקטרוני, בשל חשיבותם ומורכבותם בעבור המתקשרים בהם. נוסף על כך, כלולים בתוספת גם מסמכים שלגביהם

נקבע בצו חתימה אלקטרונית (קביעת תוספות לחוק), התשס"ב-2002, שלא ניתן לחתום עליהם באמצעות חתימה אלקטרונית. כמובן אם מדובר במסמכים שלא ניתן לחתום עליהם באופן אלקטרוני, אין גם טעם לערוך אותם באופן זה.

סעיף 5 הוראת הסעיף המוצע קובעת כי כאשר קיימת בחיקוק דרישה שמידע מסוים יימסר טרם כריתת חוזה בכתב, ניתן למלא אחר דרישת הכתב באמצעות מסמך אלקטרוני ובלבד שמי שחלה עליו חובת הגילוי יביא לידיעת הצד השני לחוזה, במסמך אלקטרוני נפרד, פרטים על ההתקשרות האלקטרונית, כפי שיקבע השר בתקנות. המדובר הוא על מסירת פרטים כגון: מהן הפעולות הנדרשות לשם כריתת החוזה באופן אלקטרוני, האם החוזה יימסר כמסמך מודפס על גבי נייר, מהם הצעדים שיש לנקוט כדי שהמסמך האלקטרוני יהיה נגיש, מהם האמצעים הטכניים לזיהוי ולתיקון טעויות הקלדה לפני ביצוע ההזמנה, לרבות הצגת פרטי העסקה לפני אישורה הסופי.

הוראת הסעיף מבהירה כי האמור יחול ביחס לחוזים שאינם צרכניים, מאחר וההיבטים הנוגעים לחוזים צרכניים יוסדרו בחקיקה נפרדת.

סעיף 6 הסעיף המוצע קובע חזקות לעניין מועד המשלוח ומועד הקבלה של מסר אלקטרוני (למשל כאשר מדובר במשלוח דואר אלקטרוני או בהעברת מסרים במערכות מידע אלקטרוניות אחרות כגון מערכות מסרים מיידיים). למועדים האמורים יש חשיבות רבה בדיני החוזים (למשל בסוגיות הנוגעות לכריתת חוזה – מועד מסירת הודעת קיבול, המועד לחזרה מן ההצעה, מסירת הודעת ביטול ועוד), כמו גם ביחס לפעולות משפטיות שאינן חוזים, כגון מסירת הודעות שונות בעלות תוקף משפטי. יובהר, כי חזקות אלו הן חזקות הניתנות לסתירה.

לסעיף קטן (א) - סעיף קטן זה עוסק במשלוח של מסר אלקטרוני. לעניין מועד המשלוח של מסר אלקטרוני קובע הסעיף המוצע, כי רואים את המסר האלקטרוני כמסר שנשלח לנמען כאשר הוא נכנס למערכת עיבוד מידע שמחוץ לשליטת השולח; לעומת זאת, אם השולח והנמען משתמשים באותה מערכת עיבוד מידע, קובע הסעיף חזקה שרואים את המסר האלקטרוני כמסר שנשלח כאשר הוא ניתן לאחזור ונגיש לשימוש נוסף בידי הנמען, זאת מאחר שבמקרה כזה המסר האלקטרוני נשאר בתוך אותה מערכת עיבוד מידע ולא נכנס למערכת עיבוד מידע שמחוץ לשליטת השולח.

לסעיף קטן (ב) - סעיף קטן זה עוסק בקבלה של מסר אלקטרוני. לעניין מועד קבלת המסר קובע הסעיף המוצע, כי חזקה שמסר אלקטרוני נתקבל בידי הנמען כאשר הוא נכנס למערכת עיבוד המידע שנמצאת בשימוש הנמען לשם קבלת מסרים אלקטרוניים מהסוג שנשלח (למשל כתובת הדואר האלקטרונית שהנמען ציין ככתובת הדואר האלקטרונית שאליה הוא מבקש לקבל דואר אלקטרוני מן השולח) ושהמסר נגיש לשימוש נוסף בידי הנמען.

לסעיף קטן (ג) - סעיף קטן זה כולל הגדרה של המונח "מערכת עיבוד מידע" לעניין סעיף זה, ולפיה מדובר במערכת אלקטרונית שנועדה ליצור, לשלוח, לקבל, לשמור, לאחסן, להציג או לעבד מידע. הכוונה היא, בין השאר, למערכת דואר אלקטרוני, מערכת מסרים מיידיים, מערכת למשלוח מסרונים (הודעות SMS), וכדומה.

פרק ה' - כללי

פרק זה (סעיפים 7 עד 13 לחוק המוצע) עוסק בסוגיה כבדת משקל והיא האחריות של ספקי שירותי

אינטרנט במשפט האזרחי, למידע שהופץ ברשת האינטרנט בידי צד שלישי. סוגיה זו מורכבת, הן בשל ההיבט הטכנולוגי שלה והן בשל היבטי המשפטיים היורדים לשורשן של שאלות בדבר האיזון בין חופש הביטוי לזכויות יסוד שונות שהמשפט האזרחי מגן עליהן, כגון זכות הקניין (באמצעות דיני הקניין הרוחני), הזכות לשם טוב (באמצעות דיני לשון הרע), הזכות לפרטיות (באמצעות חוק הגנת הפרטיות) וזכויות אחרות, וכן בשל ייחודה של רשת האינטרנט כאמצעי תקשורת חדשני הפתוח לכל, על היתרונות והחסרונות הנובעים מכך.

ההסדר המוצע בפרק זה הולך בעיקרו אחר הגישה המקובלת במשפט האמריקני בתחום זכות היוצרים ובמשפט האיחוד האירופי בתחום המשפט האזרחי כולו. לפי גישה זאת, ספק שירותי אינטרנט אשר עמד בתנאים הקבועים בחוק לגבי שירותי האינטרנט אותו סיפק (ביחס לכל שירות נקבעים תנאים המיוחדים לו), יהא פטור מאחריות אזרחית בשל מתן השירות.

סעיף 7 הסעיף המוצע מפרט את ההגדרות למונחים שונים שנעשה בהם שימוש בפרק זה. ההגדרות העיקריות הן ביחס לסוגי שירותי האינטרנט בהם עוסק הפרק. מוצע להבחין בין שלושה סוגים של שירותים שספק שירותי אינטרנט יכול לספק: שירות גישה, שירות אחסון זמני ושירות אירוח (הכולל גם שירותי חיפוש). כמו כן קובע הסעיף, על ידי הגדרת המונח "אחריות אזרחית", באילו תחומים יחול הסייג לאחריות בנוזיקין - לכל העוולות הקבועות בפקודת הנוזיקין ומחוצה לה, או אחריות לתביעת קניין רוחני, כגון תביעות בשל הפרת זכות יוצרים, הפרת פטנט, הפרת סימן מסחר או מדגם וכיוצא באלה.

סעיף 8 הסעיף המוצע קובע מהם התנאים שבהתקיימם, ספק שירותי אינטרנט המספק שירות גישה, יהיה פטור מאחריות אזרחית כהגדרתה בסעיף 7, לגבי מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית בידי אדם אחר. התנאי הראשון הוא, כי הספק לא בחר את המידע שהועלה כאמור, לא יזם את העברתו ולא שינה את תוכנו, והתנאי השני הוא שהספק לא בחר מי יקבל את המידע שהועלה כאמור. כלומר, שהספק שימש בנסיבות העניין צינור גרידא להעברת המידע.

סעיף 9 הסעיף המוצע קובע מהם התנאים שבהתקיימם, ספק שירותי אינטרנט המספק שירות אחסון זמני, יהא פטור מאחריות אזרחית כאמור, לגבי מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית בידי אדם אחר. מדובר בספק הנותן שירות אחסון זמני של מידע, שנעשה באופן אוטומטי לשם הקלה על העברת המידע ברשת תקשורת אלקטרונית והגברת מהירות ההעברה. התנאי הראשון לפטור מאחריות אזרחית כאמור הוא כי הספק לא שינה את המידע שהועלה, כלומר הוא מאחסן את המידע כפי שהוא הועלה במקור. התנאי השני הוא כי ביחס למידע שהועלה לרשת כאמור, עמד הספק בכללים המקובלים בתעשיית האינטרנט לעניין עדכון תוכן המידע והשגת נתונים על השימוש בו. התנאי השלישי הוא כי הספק פעל להסרת המידע או לחסימת הגישה אליו, מיד לאחר שנודע לו שמפיץ המידע הסיר אותו מרשת התקשורת האלקטרונית או חסם את הגישה אליו בשל היות תוכנו או הפצתו עוולה או הפרת זכות קניין רוחני, או לאחר שבית משפט או רשות מוסמכת אחרת הורו לו להסיר את המידע או לחסום את הגישה אליו. תנאי זה נקבע משום שאם המידע הוסר מן האתר המקורי אליו הועלה, יש להסירו גם מאתרי האחסון הזמני, אחרת נמצאת תכלית ההסרה מרוקנת מתוכן.

סעיף 10 לסעיף קטן (א) - מוצע לקבוע שספק שירותי אינטרנט המספק שירות אירוח, יהיה פטור מאחריות אזרחית כאמור, בהתקיים שלושת התנאים האלה: הראשון - הספק לא ידע במועד העלאת המידע לרשת התקשורת האלקטרונית, שתוכן המידע או הפצתו מהווים עוולה או הפרת זכות קניין רוחני (שהרי אם ידע אין הצדקה לסייג את אחריותו); השני - מפץ המידע לא פעל מטעמו של הספק ולא

היה נתון לשליטתו (שהרי אם לא כן ניתן לייחס אחריות שילוחית או ישירה לספק עצמו ואין הצדקה לסייג את אחריותו); והתנאי השלישי הוא שהספק פעל להסרת המידע או לחסימת הגישה אליו לאחר שהתקבלה אצלו תלונה כי תוכן המידע או הפצתו מהווים עוולה או הפרת זכות קניין רוחני, בהתאם להליך ה"הודעה והסרה" המפורט בפסקה (3).

בפסקה (3) קבועים עקרונותיו של הליך ה"הודעה והסרה", אשר לאחר ביצועו ובהתקיים שאר התנאים הקבועים בסעיף קטן (א) המוצע, כאמור, יעמוד לספק שירותי אינטרנט המספק שירות אירוח, סייג לאחריות אזרחית, כלפי מי שטוען שמידע שחובר על ידי צד שלישי או הפצתו מהווה עוולה כלפיו, כמו גם כלפי מפיץ המידע.

לסעיף קטן (ב) - מוצע לקבוע שספק שירותי אינטרנט המספק שירותי אירוח, ונקט צעדים במסגרת ביצועו של הליך ההודעה וההסרה, לא יישא באחריות אזרחית בשל נקיטת אותם צעדים.

לסעיף קטן (ג) - מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות את פרטי הליך ההודעה וההסרה, לרבות מועדים, פרטים שיש למסור ומסמכים שיש לצרף לפניית אל ספק שירותי האירוח.

סעיף 11 הסעיף המוצע קובע כי הגשת תלונה לספק שירותי אינטרנט המספק שירותי אירוח, בידעה שהיא כוזבת או מתוך שוויון נפש לאפשרות שהיא כוזבת, היא עוולה בנוזיקין. זאת במטרה למנוע שימוש לרעה בהליך ההודעה וההסרה.

סעיף 12 הסעיף המוצע קובע כי אין באמור בסעיפים 9 ו-10 כדי לגרוע מסמכותו של בית משפט הדן בתביעה שבין המתלונן לבין מפיץ המידע, להורות לספק שירותי האירוח או לספק שירות אחסון זמני להסיר לצמיתות את המידע.

סעיף 13 לסעיף קטן (א) - מוצע להטיל על ספק שירותי אינטרנט חובת סודיות כלפי מפיץ מידע ולקבוע כי ספק שירותי אינטרנט המספק שירות אירוח או שירות גישה חייב לשמור בסוד את פרטי מפיץ מידע שיש בהם כדי לזהותו, ולא לגלות אותם, אלא אם כן הסכים מפיץ המידע לכך במפורש ובכתב, או אם נדרש לכך לפי הוראות כל דין או לפי צו של בית משפט כאמור בסעיף קטן (ב).

לסעיף קטן (ב) - מוצע להסמיך את בית המשפט לצוות על ספק שירותי אירוח ועל ספק שירותי גישה למסור את פרטיו של מפיץ מידע, שנטען לגביו שהוא מהווה עוולה או עבירה כלפי אדם אחר, אם הוכח להנחת דעתו של בית המשפט כי קיים חשש של ממש שתוכנו של מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית או הפצתו ברשת כאמור, מהווים עוולה כלפי אדם או הפרת זכות קניין רוחני שלו.

לסעיף קטן (ג) - מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות את התנאים למתן צו כאמור בסעיף קטן (ב), את הפרטים שיש לפרט בבקשה למתן הצו, ואת המסמכים שיש לצרף לה.

סעיף 14 מוצע להסמיך את השר לשנות, בצו, את התוספות לחוק המוצע.

סעיף 15 סעיף זה מסמיך את השר להתקין תקנות לשם ביצוע החוק המוצע.

סעיף 16 הסעיף המוצע מבהיר, שהוראות החוק המוצע נועדו להוסיף על הוראות חוק קיימות ולא לגרוע מהן. לפיכך, אם, לדוגמה, תנאי הסייג לאחריות לספק שירותי האירוח אינם מתקיימים, עדיין ניתן להחיל כלפי הספק את דיני הנזיקין הכלליים. כך, למשל, מכוח הסעיף ימשיכו לחול הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, בעניין הדיווח האלקטרוני (בכפוף לתיקון ההגדרה "דיווח אלקטרוני" כאמור בסעיף 17 להלן), וכן התקנות לפיו, הקובעות הוראות מיוחדות בעניינים שונים, כגון: חזקות לעניין קליטת הדיווח האלקטרוני לרשות ניירות ערך, הוראות לעניין שמירת דיווחים אלקטרוניים כפי שנקבעו על ידי הרשות מכוח סעיף 44 לחוק ניירות ערך או הוראות לעניין קבלת מסמכים אלקטרוניים

בלא הסכמת המקבל - כל אלה כפי שיתוקנו מזמן לזמן.

סעיף 17 הסעיף המוצע מחיל את הוראות החוק המוצע על המדינה ועל גופים ציבוריים, כגון רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים, ביחס לפעולות משפטיות שאינן חוזה, שנעשו על ידי המדינה או רשות ציבורית ואשר הנמען שלהן הוא אדם פרטי. הסעיף המוצע קובע, כי גם פעולות אלה יהיו תקפות אם נעשו באמצעות מסמך אלקטרוני, אך רק אם הסכים הנמען לכך שהפעולה המשפטית תיעשה באמצעות מסר אלקטרוני. ההסכמה צריכה להיות מפורשת ולא מכללא.

סעיף 18 בסעיף זה מוצע לתקן את הגדרת המונח "דיווח אלקטרוני" שבחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, השונה מעט מהגדרת "מסמך אלקטרוני" בסעיף 1 המוצע. התיקון המוצע נדרש כדי להתאים את הגדרת המונח "דיווח אלקטרוני" להגדרה "מסמך אלקטרוני", תוך שמירה על הדרישות המחמירות של חוק ניירות ערך והתקנות לפיו, כך שמסמך אלקטרוני ייחשב "דיווח אלקטרוני". ההגדרה מבהירה, כי לא כל הגשת מסמך אלקטרוני תיחשב "דיווח אלקטרוני", אלא רק הגשה שנעשתה בהתאם לדרישות הטכנולוגיות של מערכת הדיווחים האלקטרונית של רשות ניירות ערך.

סעיף 19 בסעיף זה מוצע לתקן את הגדרת המונח "מסמכים אלקטרוניים" שבפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972. התיקון המוצע נדרש כדי להתאים את הגדרת המונח "מסמכים אלקטרוניים" בפקודה האמורה, להגדרה "מסמך אלקטרוני" בחוק המוצע.

סעיף 20 הסעיף המוצע קובע כי החוק ייכנס לתוקף 90 ימים לאחר פרסומו, כדי לאפשר תקופת הסתגלות להוראותיו.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי הממשלה והתקבלה בקריאה הראשונה (מ/356).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ג בתמוז התשע"א – 25.7.11